EPALLA
31
Igandea
Bilbao, 1935

Euzkadi

ARPIDE-SANEURRIJA
[illegible]'kua ... ... 6,00 irko. [illegible]
Bilbao'atazkua 7,60 »
Idazki-Itunmena 62,00 »
Atzarrijetakuak 100,00 »

Beldayen itunduba

XXII urtia || Idazkolea ta Banakolea: Correo, 17,1.° || 234 Idazkutxa || 17.810 Urrutizkiña || 6.948 zenbakija

Egunekua

Urre-zorrua

Apirka'ko ego-aldian uŕe zoŕo aundija ei-dago ostenduta: 35.000.000, ogetamabost unei edo miloi ogeŕleko edo amerikaŕak esaten daben "dolar" uŕetan daukazan zoŕua. ¡Uŕe-pilo edeŕa axe!

Uŕe zoŕo ori gordeta daguan lekuba, baña, Lewis deritxon guda-buru etxeratutako bat ei-da.

Eskotu-leku aren baŕi jakin ebanetik 35'kaŕen urtian, baña, Lewis ixil-gordetzaliari, axe berak bakaŕik dakijan uŕe-zoŕuari ikeŕtalditxu bat egiña otu yako. Eta leku eskutu aretara elduteko biaŕekuak yakazan juan-etoŕijak eta abaŕ egiŕen asi da.

Egoi-aldeko Apirka'ko agindari gurenagana zuzendu da, ta luŕalde areŕan Lewis'ek berak bakaŕik ezagutzen daben gorde-lekura elduteko, axu[illegible] edo baimena eskatu dautso.

Lewis'en asmua auxe da: ain luzaruan luŕpian edo berak bakaŕik dakijan lekuban eskotauta auŕkitzen dan uŕe-zoŕo aundija ta edeŕa, eskotuki aretatik ataratia.

Lewis'ek diñuanez, uŕe-zoŕo onegaz jazo zana, auxe da:

1900'gko. boertaŕen gudakean, ingelandaŕ gudaroztia, areyua goŕubaz joyan, eta Johannesburgo galtzeko aŕiskuban eguan.

Ori dala-ta, Kruger'taŕ Paul, Boer Eŕkal'eko lendakarija, Transvaal'go miatz-irabazijak galdu-egingo ete-ebazaneko bilduŕak ukututa kikilduten asi zan. Andik iges-egin biaŕa ixango ebala ikusten eban, eta dirutza edo uŕetza ikaragaŕi a aldian ezin eruan ixango ebala.

Uŕetza onen aldi aretako aldiña edo balijua, 10.000.000, amaŕ unei edo miloi libra esterlin ixango zala esaten zan: amaŕ miloi euneŕleko goŕi, irakuŕle. (¡Nun ete-dagoz!) Baña uŕetza aretatik, boertaŕ gudaroztiarentzat guda-izkulubat erosten-eta, zati batzuk eralgi ei-ziran.

Orduban, Kruger'taŕ Paul lendakarijak, Sans Mimik agindarijari, uŕetza a gordetako aginduba emon eutsan. Eta Munnik, bere menpeko beste agindari batzuk lagunduta, uŕe-zoŕua eskotau eban.

Van Mierkirk kapitana, langile arein aŕteko bat zan. Eta guda-agindari onek, apiŕkaŕ baltz batzuk lagun aŕtuta, lenengoz eskutau eben lekutik, iñok be uaŕtuge, atara-egin eban, eta berak baño ezekijan beste leku baten ostendu.

Eta gero, lagun ixan ebazan baltzak ageŕtu ezegikentzat, il-egin ebazan. ¡Ankeŕa! ¡Ordainketa berezija, axe...!

Urte batzuk geruago, baña, Van Mierkirik'eri, ingelandaŕak oratu-egin eutsien, eta euren menpeko egin, eta boertaŕen auŕka gudara eruan.

—Ain zuzen be neure menpeko gudari-taldera ekaŕi eben—diño Lewis'ek—. Eta 1901'gaŕenian—[illegible]tuten dau gero—, uŕe-zoŕuba eskotau eban lekuba zein zan, neuri esan eustan. Eta autoŕtza au egin ondoren, iru ilabete geruago, Van Mierkirk guda-zelayan il zan. Eta ordutik ona—amaitzen dau Lewis'ek—, eskotuki oŕen baŕi dakijan gixaki bakaŕa, neu naz.

Lewis'ek diñuana, ziniskai-egija eztala be, apuŕ baterako baño ezpa-da be, zinistu dagigun: eskutu-leku oŕen baŕi dakijan gixaki bakaŕa, bera dala.

Baña, izpaŕkarijakin-eta baŕiketan asten ba-da, asi, bakaŕa ixate ori lasteŕ galduko yako, izpaŕkarijei esaten yakena, eskutukuena dala be, berialako baten ludiko baztaŕ gustijetara edatuten dana ixaten da-ta.

Oŕen gaŕantzi aundiko ixilpekuak, ¿izpaŕkarijei edestu? Nik ez beintzat.

Eta Lewis, be, antza dagon lez, izpaŕkarijei ezer esaten azaŕtu ba-da, azaŕtu, galdu dala esan leike. Eta buru-arinkeri oŕen ondoren negaŕgaŕijetatik azke geratutia gura ba-dau, Van Mierkirk, arekin, uŕe-zoŕua luŕpian edo berak ekijan lekuban ostenduteko lagun ixan ebazan baltz gixagaxuakin egin ebana egin biaŕ ixango dau: ixilpeko au ageŕtu ixan dautsien izpaŕkari gustijak il. Edo, iltiari ankeŕkeri aundijegija ba-deritxo, espanak josita imiñi, ta eskubak lotuta.

Eskijeŕtasun geyagorako, baŕiz, bixirik lagatekotan, oñak be sendo lotuko ba'le uskijuez, obeto baño ez. Oneik gauza gustijok eginda be, ba, izpaŕkarijei zeozer edestu ixan dautsena, eztakit ezeren ardura barik lo nasai egiteko eran auŕkituko dan.

Oŕelako uŕe-pilua eskuratu orduko ez-eze, eskuratuta, ta norbera baño besterik eldu ezin leikian leku berezi baten gorde ta gero esateko be, aztuntxubak dira, ba, izpaŕ oŕeik, Lewis.

Oiz-mendijan be, karlataŕen guda-aldijan gordeta, Lewis'ek diñoskunaren antzeko idi-naŕuz egiñiko uŕe-zoŕua gorde ixan ebela, bein baño saŕijago entzun ixan dogu.

Amaseiko goŕiz beteriko idi-naŕu a gordeta auŕkitzen dan lekuba ezagututen dabena, ¡nor ete-da, irakuŕle! ¡Gixaki ori nor dan ba'genki, oŕatiño...! Donostia'ko "Constancia,,'ri itandu biaŕko, karlataŕen edestija onduen dakijana, Olazabal'daŕ Jon, "Constancia,, ren senaŕ-geya ei-da-ta.

"Oldargi"

Bai-dakixu, irakuŕle, gauŕ aŕatsaldeko iru ta erdijetan Campos Eliseos deritxon antzokijan euzko-jai edeŕa daukozuna.

Antzoki oŕetan gauŕ antzeztuko diran antzezkixunoik lenago ikusita ba-dozuz, baŕiro ikusten juateko zijo geyago baño eztozu, lenago atsegiñez ikusitakua baŕiro ikusteko, gurari bixijagua baño ezta ixaten-eta.

Ganera, belgundarijei entzuten zaletxuba ba-zara be, txonitzak entzuten juateko-ta be, ordu onian antzokitik urtengo zara, aŕatsaldeko seirak eta laurenetarako, txaideratuba ixango zara-ta.

Beraz, gauŕ, irakuŕle, "Oldargi" ikusten antzokira juan biaŕ zara. ¿Juango zara...?

Belguntzeak

Bilbao'ko txadonetan diñardubenak, gauŕ aŕatsaldeko iñarkunakaz amaituko dabezela-ta gagoz oraingo euren belguntza-iñarkunak.

Belguntza-aste onetan batian bestian, bijotzen baŕuraño aginkadaka saŕtuten ixan diran itz gaŕatzik asko esan ixan dauskubez.

Itz gaŕatz-biŕaŕtietan baña, baŕe-guria emoteko lakoxe esakun batzuk be ixan dabez.

Belgundarijotako batek, aurtemin, autoŕtzaitzaz eragoyon biŕaŕtian, olantxe iñuan: eurak autoŕ-lekuratuten diran bakotxian, autoŕ-kutxa bakotxan, txeŕen bana idoroten ebela. Eta txeŕena an ikustian, ia an zetarako egozan iŕanduten ba'eutsien, txeŕenak buruba gora jasota, olantxe erantzuten eutsiela: "Belgundarijen agindu bat betetutiaŕen egozala. Belgundarijak iñuena, ba, ostutakua jaubiari atzera ordaindutia zala. Eta eurak, obendijei, obenera eruateko, obena egiteko ixan eben lotsea, ostu-egin eutsiela. Eta orain, obenak autoŕtuten datozan obendijei, len oben-erateko kendu eutsien lotsea, atzera biuŕtuten etoŕzala: obenak autoŕtuteko lotsea ezaŕten".

Belgundarijaren esakun onek, batzuri ¡kaŕ-kaŕ! baŕe eragin eutsien. Baña onei kaz gauzakaz baŕerik geyen egingo dabena, txeŕena bera dala uste dogu, bere zeregiña utsik gitxijenaz egiten zintzuena dala be, berak erakusten dausku-ta. Obena, pekatu eragin gura daunian, lotsea kendu. Eta obena autoŕtu biaŕ danian, atsera lengo jaubiari biuŕtu... Eta iŕi geyagorako, belgundarijak agintzen ebena onduen betetuten ebenak, eurak zirala, esan... Txeŕena dan añako azeririk, gitxi, irakuŕle...

URIBIŔAŔTE'TAŔ IBON.

Liburu barrijak

"Firi-Firi"

Au Zamaŕipa au langorik eztago! Gogaro oberik eztauko iñok, negaŕgaŕizko aldi oneitan, be, baŕe apatzari dagokio. Txintxi-pintxi makiña bat ipuin kontulari dabil eta liburu bat osotu daikela uste dauunekoxe, ŕasta emoten dausku idazti txukun bat.

Iñoiz amaituko eztan baŕe-ituŕiren bat dauko baŕuban, bestela eleuskuz emongo oŕen beste pitxi. Eta euzkera joŕatuten eta ziaztuten bera da alogerakua! Atxuŕlari ona da ori, atxuŕlari ona gero!

Oŕ egurgiñak egin daroena egin darua berak be: mendiz-mendi eguŕ-pilua bakoxe, Bermeo'ko Gaubeka'renena juan dua eta liburu bat egiten dausku. Ipuin oŕeik irakuŕtita geunkazan, lenago ba ageŕtu ziran izpaŕingi baten oŕijetan.

Baña ardi galdubak bakataŕsunean baño artaldian obeto dagozan legetxe, artikulu oŕeik, be, banaka-banaka barik piluan atseginago yakuz. ¿Gogaro ona daukonentz? ¡Jesus mila bideŕ! Aŕijai eurai, be, baŕe-eragingo leuskijue. Eta eragingo oneri buruz: ¿zegaitik eztauskuzu idatzi "irugaŕen liburu baŕe-eragilea" "baŕe-zalea" 'ren ordez? ¿Obetotxu elegoke? Dana dala, geure baseŕikuak, eta baseŕiko eztiranak zer lidu ba-dauke. Ara auŕe-itzan zer dirauskun:

"ONDASUN ANDIA DA UMORE ONA, Jaungoikoaren adizkidetasunaz baterakoa danean.

Olangoxe umore ona, Jaungoikoaren adizkidetasunezkoa, euki gura neunke neuk beti.

Jaungoikoak Berak gura ixan dagiala neuk eta zeuk, irakuŕle maite oŕek, beti beti olangoxea eukitea.

Ta itxi daigula Berak, biaŕ zelango bidetik ibiliko direan eztakigula, gauŕ, geure ustez, bide okeŕetik dabiltzan lagun urkoen gauzen alderdi baŕegaŕia ikusiaz ta erakutsiaz, baŕetxu bat edo beste egiten ta eragiten.

Euroi, bide okeŕetik geure eritxian, dabiltzanoi, ez beste edozein bidaztibide okeŕekori..., ezta Jaungoikoaren oeraren gauzen aurka dabiltzala euren aboz diñoela, agiri-agirian bide okeŕetik dabiltzanoi be... goŕotorik bape ezteutsegula.

Jaungoikoak Berak gura dau olantxe ta...

Baŕeagaz, ez baŕaaren atzetik ez auŕetik, ez deitela sortu neugan ez zeugan eurokanako goŕotorik, irakuŕle maitea.

Eurok eta geu, guzti-guztiok, eroan gagizala Jaungoikoak Berak, bide zuzeneti erabilita, bakotxa Berak deritxon orduan, Bere ondotxura... Bera arpegi gozoa erakutsiaz..., negaŕezko erbeste onetako baŕe guztiak baño obea ta iraunkoŕagoa dan gozotasun esan-eziñekoaz betetuten."

Ori diñon abade bategaz munduaren amairaño, be, juango gintzakez. Ixan, be, baŕe gozuak eztautso iñori kalte-egiten. Betilun eta betokeŕ dablitz urko geyenak eta zelan edo alan poztu-eragin dagijegun. Alkaŕ ikusten gareneko baŕeko asi biaŕko gintzakez. ¿Ez deritxazube? "Firi-Firi" onegaz dabilanak ordu atseginkoŕak pasauko dauz.

Arin baten zeozer esan dogu, bijaŕko-edo beste zertzelada batzuk itxirik. Zorijonak jaso begiskuz Zamaŕipa'taŕ Paul abade jaunak. Eŕeskada edeŕa egin darua. Olakoxe abade batzuk ba-geunkaz, euzkerea aŕo lebilke.

Errijetatik

URRETXUA

TANTATXOAK. — Jaunari eskeŕak beŕiro azaldu zaigu gure eguneroko izpaŕingi maite onetan geure ele maite-maitea eta bertan irakuŕi degunian oŕiak zabail dagozala guzientzat, gu ere zirikatu gera.

Len Aŕi-Gotzon jatoŕak idazten zigun, baña orain ezin gixagaxua espetxian baitago. ¿Noiz etoŕiko ote da? Gure eŕiko karka-alpontsaŕak baŕuan badute gaiztakeria ugari. Uŕe jabe oŕeik dana erosi nai dute, kontzientziak ere bai, baña euzkoak bizi gaude oŕelan saltzeko.

JOSEBA DEUNA. — Bederatzi-uŕena edeŕki egin zuten notintza aundiaz. Josebe deunaren egunez jaunaŕtze ugariak izan ziran. Goizeko jaupetan Zabaleta'k eta Aŕatibel jaunak emon zuten eta amaŕetan txaunburu aguŕgaŕiak itzaldi mamitsua egin zigun Joseba'ren bizitza azalduaz.

GOGO-JARDUNAK.— Joŕailaren lendabiziko egunetik asten dira uri onetan gogo-jardunak edo ejertzitzioak. Agiŕe Aita datoŕela entzun degu eta zaletasun aundia dago uŕetxutaŕen aŕtian aba aguŕgaŕi oŕi entzuteko. Euzkera gozua darabil eta beti erakusten eman digu euzkotaŕ ona dela. Geure ziñismena piztutzeko ongi etoŕia izan bedi Agiŕe maitia.

ANDERE BAT.

Uaŕa.—Edeŕki! Uŕetxua'ko izpaŕtxoak bidali dezakezuz. Aŕi-Gotzon espetxean zala eznekian. ¡Gaxua! Mutil azkaŕ eta apala degu axe ba. Besaŕkatu nai nuke alako abeŕtzale jatoŕa. Zori-onak bere sendikoai olako seme bat dutelako.—L.

YURRE

Batzaŕa.—Igandean izan genduan Kistobal deunaren eleizatxuko taletuatzaz batzaŕ bat. Talak atondutea erabagi zan, eleizea margotu. Baña goiko aldian eleiza oŕek daukon zikinkeria be kendu bearko da gero!

JAUNAŔTZEA. — Gauŕ izango dogu Koldobikataŕak ileroko jaunaŕtzea. Garizuman gagoz-eta geyenak etoŕi bediz.

BUŔUKAK. — Buŕukalditxu bat izan zan Joseba'ren egunean oŕ ardanetxe baten. Begi-ondoak edeŕto eukezan mutilok uŕengo egunetan.

EZKONTZA. — Aŕiortua'taŕ Nemesi 'ren alabea ezkonduten ei-da Dima'ko mutil bategaz. Zorionak Miren eta lagunari.

ESKUMIÑAK. — Solaungo Andoni'k emon eustazan eskumiñak Laŕinaga'taŕ Irene eta Palacios'taŕ Gotzone'rentzat. Oŕ dozubez eta orain zebek konpondu zadize.

KITU.

ZARAUTZ

UDABEŔIA.—Eldu da urteko aro gozena. Bazteŕ guziak lorez jantzirik agertzen zaizkigu Usai gozoa ugari gure suduŕeratzen da. Gure birikak aize garbiz betetzen dira. Igande oro mendia degu lagun.

Pantzeskaŕen txadonean entzun-ondoren lenengo - jaupea Pagoeta'runtz bagoaz. Mendigoizaletasuna zabalduz dijoa. Joan dan urtez ezgiñan asko mendiratzen. Iru lau. Goitaŕ taldea. Gauŕ ugaritu gera, asko gera mendi eta abeŕi maitasunak aruntz garamazkianak. Euzkadi'ko izadi osoa ain edeŕ agertzen zaigu, ba.

Zugaitz lerdena bezain lerden diran gure baseŕitaŕak gizon eta emakume, denak ain gureak dira!

Mendi-tontoŕ gustietan bila oi-degu basatxonotxu bat iñoiz bertan otoi-egin gabe igaro ezgadizan. Gure esaben ziñismen bikaña adierazoten digute ermita oŕeik. ¡Dira edeŕak gure mendiak! Abeŕia, Euzkadi, gaurkoz urietatik at arkitzen degu. Goazen bada bere bila, Goitaŕ-taldea. Bere ezaguerea zabaldu dezagun. Etoŕi denok mendira goizeko bostetako jaupa entzun-ondoren.

EŔOTA-ZAŔ.

ELANTXOBE

ASTEKO IZPAŔAK TA ABAŔ.— Garixumako egunak eguraskijak ixaten yakuz uri onetan, audala ta geure bitxabal ingurubak egunero ikusten doguz notiñez beterik. Ganian dogu aste deuna, beraz gauŕ bitxabal ingurubetako notiñak txadonaratuko yakuz.

AŔANTZUA. — Iñoizkorik uŕijena ageŕtzen yaku, geure aŕantzaliak euren ontzijak dotore maŕgoztuta jaŕi ziran uda-baŕi onen itxaropen onez, tamalez gauŕ-aŕte eztabe ixan aro onik, itxasuak uriloz beterik dagozan-aŕen lasteŕ bokaŕtak bere buruba nundik andik ageŕtu biaŕ dau.

ERIJOTZAK.—Igaroko astian bi ixan dira. Bata gixonezkua, bestia emakumia. Gaŕteizgogeaskoa'taŕ Eŕupin lenengua, Alegria'taŕ Benedite bigaŕena. Aŕtu begijez bitzuren gurasuak geure tamalik bijotzekoenak.

JUAN-ETOŔIJAK. — San Sebastian jaunaren osatetxian ainbat denpora igarota etoŕi da geure aŕtera Intxauzagaŕi'taŕ Joseba uriko txunburuba. Bilbao-aldetik ixan dira Etxaniz'taŕ Joseba, Basteŕetxea 'taŕ Margarite eta Uŕkidi'taŕ Kesare bere emaste eta semetxuagaz.

GEXUAK.—Ainbat dira aspaldi onetan auŕkitzen diranak. Danon aŕtian txaŕen dagozanak Poruria'taŕ Sole eta Totorika 'taŕ Miren dira. Euren osasun on-gurea dogu.

AŔISKU BAT KENDU DAUSKUBE. Saŕi aŕatu dogu geure aŕteko izketaldijetan Elantxobe'tik Ibaŕangelua biŕaŕtian dogun aŕiskua, tximist-aŕgi arijak dirala, ta. Zorijonian kendu dauskube aŕisku andijori eta pozik biaŕ gara. Bitzabal ziaŕ joyazan tximist-ari oŕeik bitxabal ingurubetatik uŕundu dauskubez. Lan onak bere txaluak biaŕ dauz. Buaz gauŕ geure beruenak.

GERO-AŔTE.

SEGURA

ERIOTZA.—Donosti'n osakuntza egin ondoren bereak ikusita, Jaungoikoak deitu dio Malkoŕeko Teleria'taŕ Baldomere gasteari. Atsekabe gaŕatz onetan laguntzen diegu guraso ta senideai, irakuŕleari "aita gure" bana eskatuaz. ¡Goyan bego!

ELIZAKOAK AŔTUTA.—Gexorik eta Elizakoak aŕtuta dago Aizkoeta goeneko Uŕeta'taŕ Marka (Marcos). ¡Laisteŕ osatzea opa diogu!

AGURTU.—Emen agurtu zituzten Lardizabal'daŕ Miren Terese eta bere senaŕ Dop jauna.

PELOTARIAK.—Igandean jokatu zuten Beasain'go Batzoki beŕia gure Batzoki'ko Teleria anayak Idiazabaldaŕa'kin amabostean utzi ta 22'ra irabaziaz. Datoŕen ilaren 7'an beŕiz Ormaiztegi'taŕakin jokatu beaŕ dute. ¿Nork irabaziko ote?

ANTZEŔKI-JAYA. — Igande onetan, aŕatsaldeko lauterdietan eta zazpiretan bi aldiz antzeztuko dituzte "Motxa eŕian", "Uste gabeko poza" eta "Mox, Miss, Xapi". Ume alai bat igaro nai duenak badaki nora jo.

BELGUNTZEAK.—Datoŕen ilaren 7'an asita belguntza edo mixioak izango ditugu "Jubileoko" barkamenak irabazteko gertatzeko.

OTAŔA.

ELGOIBAR

BELGUNTZAT.—Igesi zan igandian bukatu ziran belguntza (misiuak), ainbat itzaldi edeŕ egin digute Aita Lapeira'k eta Iriarte josulaunak, zabaldu ere bai elgoibartaŕ, Altzola eta Mendaro'ko notin edo kristau'en aŕtian eŕelijiorako igali edo fruto edeŕak ¿igali onek luzaro iraunko ote dira gure aŕtian? Komeni, bai, beintzat.

PELOTA TXAPELKETA.—Juan zan igandez uri ontako kamiñero pelota-tokian Bergara erki (distrito'ko) batzokietako pelota-txapelketa jokatu zan emengo Gastesi'k eta Agaŕe'k. Zoraluze'ko, Laŕañaga eta Lejaristi'ri onek bos tanto egin zituen eta guriak 22. Oŕegaitik lendabiziko biran (vuelta) elgoibaŕtaŕak dira garale.

EZKONTZA.—Donostia'n uzteŕtu da gure lagun San Martin'daŕ Nikola Otegi 'taŕ Sebastene donostiaŕ neskatila politarekin. Zorionak.

IZPAŔ BELTZA.—Jauna gandu da 86 uŕte zituba Borda'taŕ Mata gizon zaŕa (Goyan bego) Basko'ren aitagiñeŕaba Laguntzen diegu atsegabian sendi tamaltsuai.

JAYOTZA. — Alabatxo bat izan dute Zuazobiskaŕ'taŕ Pilipa eta emastiak. Zorionak.

LEKAIME BEŔIA.—Joseba donearen egunian Madrid (profesatu) zan Mugurutza'taŕ Margarite gure lagun dan Patxi ezkeŕaren alaba, eta orain Bartzelona'rako autu dute. Zorionak ba lekaime beŕian baita ere Patxi'ri.

AIXERIXA.

LARRABETZUA

BAGATOS, BA.—Aspaldiko sei ilabete onekaz gure izkuntza edeŕau lazteŕtuta egon da; eŕebuluziñoa, dala ta eztala gure ele onek zigorkada galanta ixan dau. Baña ludi onetan jauza gustijak eukiten dabe euren amaya.

Len baño gai aundiagoaz ekingo dautsogu, ba, geure euzkera edeŕau garatuten, alan berba-egiten dogunian eta eŕiko izpaŕak euzkeraz bakaŕik idatziaz.

UDABAŔIJA.—Eldu yaku udabaŕija eta beronek ekaŕten dauskun epeltasunaz batera, asi dira gure mendi eta ibaŕ ondoko zugatzak euren aŕitxubak emoten. Pozkaŕi ixaten da gero aldi onetan eguraldia etoŕten dalako negu gogoŕaren ostian. ¡Ondo etoŕija ixan datela ba udabaŕija!

NASKALDIJA.—Lengo igandez emen ixan dogu, Mendiola'taŕ Julene neskatila gastia.

—Aguŕtu geban Lekerika'taŕ Miren, emakume zintzua.

—Baŕa be aguŕtu gendun lagun ona dan Bilbao'taŕ Kepa.

—Donostia'tik etoŕita, emen ixan dogu Loroño'taŕ Bidal itxasontziko opixijala.

MENDI.

SORALUZE

Aste onetan Udalak oitura dan asteroko batzaŕik ez dau izan: oŕetarako bere zegaitia zan, bada, idazkaria Baŕenetxea'taŕ Peli gexotu egin da, eta idazkari ordezkoa Oregi'taŕ Artur azkaŕa be auŕeko egunetatik oeratuta da. Eta oŕela denpora luzerako ezbada be beintzat Udal gauzak lo zoŕoan riaungo dabe.

✦ ✦ ✦

Barikuban, Urizar'taŕ Pantzeska (Patxi Ituŕixaga'koa) il da. Nekazari ezaguna eŕian. Beŕogeta amalau bat urte zituan. Goyan bego.

✦ ✦ ✦

Batzokiko antzerlariak aurtengo negu onetan be ainbat lan egiten alegintzen dira. Igandian Eibar'en ziran atsegiñez utzirik ango ikusle ugariak. Datoŕen ilaren lenengo igandez, 7'gn., Aŕasate'ko Batzokiko Gurea pelota tokian lan egin beaŕ dabe, beintzat itza emonak dira oŕela.

"Aldiz-Aldiz" eta "Doloŕa" dira aukeratu dituzten antzerkiak. Aukera-aukerakoak biak.

✦ ✦ ✦

Gauŕ, igandea, aŕatsaldeko iruretan Toki Alai'k emengo Batzokiak Aramayona 'koaren aurka pelota txapelketako partidua. Ikustekoa izango da. Geure bikoitian Legaristi anayak jokatzeko asmoa dago, bada Larrañaga esku miñez dala-ta. Eta Aramayona nolan asi dan jokoan... alde aundirik ez.

✦ ✦ ✦

Lantegi nagusian "tantaka - tantaka" baŕuratzen doyaz langileak. Batian lau, uŕena iru, ta oŕela baŕura beintzat. Oraindik ere asko gelditzen dira kalian, jakiña, itxaropen sendoz jantzita geyenak.

Lan asko datoŕen otsa ere bada lantegi ortara, baña eŕezegi ezin siñistuko.

Lantegi nagusitik kalera jaurtitako langiletzaz gañera, kalean dabiltzanak izkilugiñak dira. Langintza onek oso eskutatu dau bere burua, pixkateko ekiña bada ori berotzen, eraltzen.

Ortik kanpora eŕian lan asko da, ala ikusten da.

✦ ✦ ✦

Aurki mixioak ditugu emen be. Ala dago iragaŕita, eta itzlari ezagunak izango dirala be entzuten da: gaurkoz ez degu azaltzen nortzuk baña garaiz egiña izango da.

✦ ✦ ✦

Igandetan dendak zabalik izan ditezen lanian gogoŕ diranak ba'dria. Agindu bat bota, beriala uŕatu, iñoiz ezin guztiokingoa iñork egin. Baña igandetan jai egitea, gauz atsegiñik bada, atsegiña oŕaitick...

Ba, ikusten danez, eurenakin or nunbait irtengo zabalik nai dabenak eta lan egin beaŕa izango da, beste batzuk bost xentimokin nor etoŕiko egun guzian zain... Ya oraintxe asita zegon jentia pixkat ikasten, arduratzen, eta beŕiz ere lenera jo beaŕ al da?

DRISDRAS.

MAÑARIA

ELIZKIXUNA.— Igandian zortziretako mezan, gure neskato-mutikoak ileroko Jaunaŕtzia egin eben. Eta gure umetxuak, abesti edeŕakaz eta abaŕ, era politian Mai-deunaratu ziran.

JUAN-ETOŔIJAK.—Getxo'ra juan zan Ayartzagoena'taŕ Alexe neskatila.

—Dima'tik etoŕi zan Etxebaŕia'taŕ Jule neskatila.

—Agiŕe'taŕ Kepe (Petra maiztra) andera, eŕi ontara bixiten etoŕi da.

BIDE BAŔIJA.—Urkuleta'ra egiteko dan bitxabal baŕija, datoŕan ilian asiko ei-da. Izpaŕ onek jentia pozez jaŕiko dau; lana egin gurarik asko dagoz-ta.

GRIPE.—Gexo "modako" onek, ona be bere urteroko ikeŕtalditxua egin dau Zorijonez baña, ageŕaldi ariña eginda igazi dausku. Doyala, ba, etoŕi zan bidietatik, eta ez al-da geyago ageŕtuko! Aretan ezereztuko al-da.

EZTIJA.—Basetxietan, auŕtego eztijak atara dabez. Igaz baño ugeritxuago dagola-ta, jentia kontentu dago. Jentia olan pozez [illegible]teko, auŕten eŕliak ondo be ondo "portau" dirala, ardura barik esan geinke. Urturikoa, libria, sei erlian saltzen da. "Berba gozoa gozo, ta eztija beti gozo".

MEZA BAT.—Astelenez, goxeko amaŕetan, E. A. B.'k eralduta Lete'taŕ Miren Eusebe neskatilatxuaren gogo-aldez meza bat opaldu zan; eta meza ostian, abadiak "Libera me" abestu eben. Bego zeruan Miren Eusbe Miren-alaba ona ta emakume zintzoa zanaren gogoa.

EGAZKIÑA.— "Azkoŕi-erdikoa" basetxeko etxaguna dan Beŕia'taŕ Pirmin gixonak, egazkiña edo "aidoplano" bat bere eskuz egin dau. Egazkin ari, katiak eta egoak ezik, zulezkua da dana; ta iñun diran txiŕingok daukaz. Egi[illegible] txiŕingak abijetan dira[illegible] gora igoko dala traman[illegible] dago beintzat. ¿Igoko ete da? [illegible] baliteke... Beñola, ba, "Patxi [illegible]" abeŕkide ona zanak, eŕitxu [illegible] asko ta andijak ikusiko d[illegible] euskun eta... Dana dala, "[illegible]" biaŕ leuke Mugaŕa'ko lan[illegible] suan egun on bat igarote[illegible] pozez gagoz-ta.

MA[illegible]

Uaŕa.—Oŕen ezti asko [illegible] zube, ia Beŕia'taŕ Pirmin [illegible] tzuaren "aidoplanua" edo [illegible] -egiten asten danian, ezti-[illegible] tzuk ondo beteta onantza [illegible] kuzubezan. Eskeŕak auŕetik-[illegible]

Ezkontzea

Ezkontzeak eta abeŕtzaletasunak alkaŕekin zer ikusirik [illegible] uste, baña jazokun batek erakutsi dausku okeŕ gengozala. Gixonak [illegible] zetan antzekuak diran oluak eta pianuak, eta bostek esan darua [illegible] ala. Oluak eztabe eŕoin uŕerik, pianuak bere ez. ¡Beraz antzekuak dira!

¿Ezkontzea zer dan? ¡Zorakeririk goŕijena! Bi alkaŕegaz ezkondu[illegible] anian, gixonarentzat azkatasun-orduba, emakumiaren espetxia, [illegible] Burutik sano dagonik eztaiteke ezkondu, amaŕarik etxako iñori [illegible] Baña zoruak beti ixan dira eta ezkonduko diranak, be, per sekula-[illegible]

Bestela iŕaundu eŕitxubetako paŕokuai. ¿Eta zer ikusi dauko [illegible] abeŕtzaletasunaz? norbaitek iŕaunduko daust. Itxadon. "Zereko" [illegible] buru bat dago. ¡Beste eŕijetan, be, txaunburubak ba-yagozak! ¿Txaunbu[illegible] -onak? Tira, gustijetarikuak, baña geyenak onak.

"Zereko" txaunburubarengana eldu zan neskatila bat. Atzokua [illegible] katil onek atetik saŕtutian: egun on!, esan eutson. Beste oŕen [illegible] egingo leuke. Abade jaunak, baŕiz: jesaŕi zadi, jesaŕi. ¿Zer [illegible] Neskatila aren urpegija goŕi geratu zan. ¡Tomatia irudi!

—Nik i, abade jauna zeregin andi bat dakaŕtsot. Ezpedi ikeratu [illegible]

—Gauŕkoa enaz, ¿bai? eta esan egistazu gura dozuna.

Orain aŕte atzaldu doguzan gauzetan aŕigaŕizkorik eztago. Eguna[illegible] ten diranak. Aztu yat zeozertxu. Norbaitek iŕaunduko daust: neska[illegible] zan? ¿Eŕubiren bat? ¿Morenea? ¡Zer dakit! Olako gauzak eztaute [illegible] miñik emoten. Eta aria eztatoŕz zertzelada oŕeik.

—Ara, ba, batayatu-barik nago!—au esan ebanian goŕi-goŕi jaŕi [illegible] dea ikeratuko zalakuan-edo, baña abade on arek iŕi-bare gozo bategaz [illegible] tzun eutson: Zeure antzean amaikatxu ba-dira. Baru gustija lasatu yako, [illegible] kume ari. Mila demoniño ta madarikatu esango eutsozala abadeak, baña [illegible] zera! trankil entzun eban bere keskea.

—¿Eta ugutzau guraz zagoz? Beriala preparauko zaut, emen elexa [illegible] ugutzau zadixantzat.

—Pozik batayatuko naz. Ganera lenengo jaunaŕtzia, be, egin biaŕ [illegible] ¡Iñoiz elexara juan bakua nozu. Guraso dongiak daukodaz-eta. Elexa[illegible] zarik eztabe entzun gura. ¡Anayak-eta be ugutzau-barik dagoz!

Txaunburu on arek igaŕi eban zer jazoten yakon emakume ari, eta [illegible] -nasai itz-egijon. Baña erabaki a zegaitik aŕtu eban jakin-guraz, [illegible] egin eutsozan. Ogeta iru urteko neskatil bat, berez etoŕiko zan [illegible] Orixe etzan gauza argija.

¿Eta zer dala-ta otu yatzu ugutza-aŕtutia? Dotriñeko anderaren [illegible] katu dautzu-edo?

—Ez abade jauna. Andera ez iñok eztauste eskatu olakorik.

—¿Sermoyak entzun dozuz? ¿Liburu deunak eskaratu dozuz!

—Ez, ezta olakorik. Beste asmo batek nakaŕ.

Etzan gauza eŕeza aren baŕuban eguana igaŕtia. ¡Zerk demoniñok [illegible] ain apal! Ogeta iruko neskatilea ezta umetxu bat.

—Ganera bagilan ezkonduko naz-jaŕai eban emakumiak.

—Bagilan ezkontzekotan zagoz? Ola-ola, eztago txaŕto. Bestala egi[illegible] ondo gertauta juatia. ¿Baña nok esan dautzu ondo geŕtau biaŕ zara!

—¿Ugutzau biaŕ nazala? ¡Nobijuak!

Baŕe-zantzo bat egingo eban abade onak, baña ixildu zan. Nobijo [illegible] katu leikio bere emaztegayari oŕelako gauza bat? Tira, arijari orat[illegible]

—¿Nor dozu nobijua, ba?

—Nor dodan? "Zereko" eŕiko bizkaitaŕ aundijena! Aregaz ezkon[illegible] -naz kistaŕ zintzua ixan biaŕko naz!

—¿Bizkaitaŕ bategaz ezkonduten zara? ¿Lugiña-edo?

—Ez, pabriketan lan-egiten dau eta goŕijakaz tiroka be saŕi [illegible] Baña Jel-Alderdikua dalako kistaŕ ona dala diño. Abadiai baño [illegible] yago egiten dautse bere Alderdikuai. Eta esan eustan: Urlia, nirekin [illegible] gura ba-zara, ugutzau zadi, jaunaŕtu eta kistaŕ-ikasbidia ondo ika[illegible] derdikuak gara, ba!

—¿Zeu be abeŕtzalia zara?

—Ni zozolistuetarikua nintzan, baña orain kistaŕ-egingo nazan[illegible] biuŕtuko naz. Bizkaitaŕ kistaŕ zintzoenak ixan biaŕ gara.

"Zereko" abade edo txaunburu jauna aitearenka dago. Ezt[illegible] zarik saŕi ikusi. Jaunaren arima bat elexaratu da abeŕtzaletasun[illegible] Aoŕ nondik nora ezkontzea eta abeŕtzaletasuna alkaŕen lagun onak [illegible] ¡Txaŕak garala esango dabe gero! ¡Bai zera!

Euskeltzaleen [illegible]
Lko. BAT
Saltzalientzat
Saneurri berezi[illegible]
Legazpi, 10'an. - Urrut. 13.77[illegible]

Bakarrizketa Sariketa Za[illegible]

Agindua zor dala esa[illegible] ta nik neregan ortako [illegible] nai ez dedalako, Lizardi A[illegible] datoŕen igandez ospatuko [illegible] ta neurketara aurkeztuko [illegible] antzezlari bizkoŕen izen[illegible] kitzute ondoren. Irakuŕi [illegible] lanekin azaltzen dan:

1. "Zigoŕa", [illegible] ta'k.
2. "Atso Poxpolita", [illegible] Edurne'k.
3. "¿Ezkonduko al na[illegible]" Eŕoman'ek.
4. "Andregaya nai [illegible]" 'taŕ Andoni'k.
5. "¿Me caso?", [illegible] ten'ek.
6. "Urteuŕena", Ilaŕ[illegible] tantiñe'k.
7. "Bere gain", [illegible] bika'k.
8. "Ikuŕin goŕia", [illegible] Danel'ek.
9. "Guzik Gaxo", Albe[illegible]
10. "Perira", Alberdi'taŕ [illegible]
11. "Poŕu salda", [illegible]

✦ ✦ ✦

Ikusten dezunez, irakuŕ[illegible] koa degu datoŕen igande[illegible] ez gaude aztuta. Gizon [illegible] ki. Lizardi Antzokia u[illegible] joango igandean. ¿Sa[illegible] Beste baterako utri za[illegible] ki ordua baño len ere [illegible] baxu biratzeko.

Ba'dakizu ba zure toki[illegible] iketa gutxi! Ordu ta [illegible] go idazkitxoan ikusiko [illegible]